

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПРЕСАЋИВАЊУ ЉУДСКИХ ОРГАНА

Члан 1.

У Закону о пресаћивању људских органа („Службени гласник РС”, бр. 57/18 и 111/21 – УС), после члана 22. додаје се назив члана и члан 22а који гласи:

„Услови за даривање људских органа умрлог лица

Члан 22а

Људски органи са умрлог лица могу се узети ради пресаћивања, ако се умрло лице за живота сагласило са даривањем или се није противило даривању, а било је потпуно пословно способно.

Изјава о даривању људских органа (у даљем тексту: изјава о даривању), даје се на прописаном обрасцу здравственом раднику који је изабрани лекар даваоца изјаве, односно лицу овлашћеном за евидентирање изјаве о даривању у Управи за биомедицину, односно преко Е-управе.

Изјава о даривању може се опозвати на начин на који је дата.

Управа за биомедицину издаје донорску картицу лицу које је дало изјаву о даривању у складу са овим законом.

Изјава о противљењу даривања људских органа (у даљем тексту: изјава о противљењу), даје се на прописаном обрасцу здравственом раднику који је изабрани лекар даваоца изјаве, односно лицу овлашћеном за евидентирање изјаве о противљењу у Управи за биомедицину, односно преко Е-управе.

Изјава о противљењу може се опозвати на начин на који је дата.

Министарство надлежно за послове здравља је руковалац података о личности који су садржани у донорској картици и обрасцима изјаве о даривању, изјаве о опозиву изјаве о даривању, изјаве о противљењу и изјаве о опозиву изјаве о противљењу.

Сврха обраде података из става 7. овог члана јесте прецизно и поуздано утврђивање идентитета имаоца донорске картице и давалаца изјаве о даривању, изјаве о опозиву изјаве о даривању, изјаве о противљењу и изјаве о опозиву изјаве о противљењу.

Министар надлежан за послове здравља прописује изглед донорске картице и обрасце изјаве о даривању, изјаве о опозиву изјаве о даривању, изјаве о противљењу и изјаве о опозиву изјаве о противљењу, као и техничке и организационе мере заштите података о личности, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Изјава о даривању и изјава о опозиву изјаве о даривању уписују се у Регистар лица која желе да дарују своје органе односно ткива који води Управа за биомедицину.

Изјава о противљењу и изјава о опозиву изјаве о противљењу уписују се у Регистар лица која не желе да дарују своје органе односно ткива који води Управа за биомедицину.

Министарство надлежно за послове здравља је руковалац података о личности који су садржани у Регистру лица која желе да дарују своје органе односно ткива и Регистру лица која не желе да дарују своје органе односно ткива.

Сврха обраде података из става 12. овог члана јесте прецизно, јединствено и ажурно евидентирање изјаве о даривању, изјаве о опозиву изјаве о даривању, изјаве о противљењу и изјаве о опозиву изјаве о противљењу.

Министар надлежан за послове здравља прописује садржину, начин успостављања и вођења Регистра лица која желе да дарују своје органе односно ткива и Регистра лица која не желе да дарују своје органе односно ткива, као и техничке и организационе мере заштите података о личности, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Уколико изјава о даривању није дата или је опозвана и уколико изјава о противљењу није дата или је опозвана, у складу са овим законом, сагласност за узимање људских органа са умрлог лица (у даљем тексту: сагласност) може дати или одбити члан породице умрлог лица, према следећем редоследу првенства: пунолетно дете, супружник или ванбрачни партнер, родитељ, пунолетни брат или сестра умрлог лица (у даљем тексту: члан породице).

Право из става 15. овог члана, стиче члан породице након што буде обавештен о смрти потенцијалног даваоца, у складу са редоследом првенства из става 15. овог члана.

Члан породице нижег реда првенства може остварити право из става 15. овог члана само ако члан породице вишег реда првенства не постоји или ако у првом покушају обавештавања није доступан или ако се одмах по обавештавању не изјасни о давању или одбијању сагласности.

Сматра се да члан породице вишег реда првенства у првом покушају обавештавања није доступан ако се приликом првог покушаја обавештавања не може контактирати путем расположивих контакт података.

Ако ниједан члан породице не стекне право из става 15. овог члана, сагласност има право да да или одбије етички одбор здравствене установе.

Сагласност члана породице може се повући до момента припреме умрлог лица за узимање људских органа, о чему се обавештава координатор за даривање људских органа, односно члан координационог тима за даривање људских органа.

Министарство надлежно за послове здравља је руковалац података о личности који су садржани у обрасцима изјаве о давању сагласности, изјаве о одбијању сагласности и изјаве о повлачењу сагласности.

Сврха обраде података из става 21. овог члана јесте прецизно и поуздано утврђивање идентитета даваоца изјаве о давању сагласности, изјаве о одбијању сагласности и изјаве о повлачењу сагласности.

Министар надлежан за послове здравља прописује обрасце изјаве о давању, изјаве о одбијању и изјаве о повлачењу сагласности, као и техничке и организационе мере заштите података о личности, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Са умрлог лица које није држављанин Републике Србије, односно нема стално настањење у Републици Србији, дозвољено је узимати људске органе само на основу писменог пристанка за узимање људских органа са тог умрлог лица (у даљем тексту: писмени пристанак), који има право да да или одбије члан породице тог умрлог лица, према следећем редоследу првенства:

пунолетно дете, супружник или ванбрачни партнер, родитељ, пунолетни брат или сестра умрлог лица.

Одредбе ст. 16-19. овог члана сходно се примењују и на случајеве узимања људских органа са умрлог лица које није држављанин Републике Србије, односно нема стално настањење у Републици Србији.

Писмени пристанак члана породице умрлог лица које није држављанин Републике Србије, односно нема стално настањење у Републици Србији, може се повући до момента припреме умрлог лица за узимање људских органа, о чему се обавештава координатор, односно члан координационог тима из става 20. овог члана.

Министарство надлежно за послове здравља је руковалац података о личности који су садржани у обрасцима изјаве о давању писменог пристанка, изјаве о одбијању писменог пристанка и изјаве о повлачењу писменог пристанка.

Сврха обраде података из става 27. овог члана јесте прецизно и поуздано утврђивање идентитета даваоца изјаве о давању писменог пристанка, изјаве о одбијању писменог пристанка и изјаве о повлачењу писменог пристанка.

Министар надлежан за послове здравља прописује обрасце изјаве о давању, изјаве о одбијању и изјаве о повлачењу писменог пристанка, као и техничке и организационе мере заштите података о личности, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Обрада података из ст. 7, 12, 21. и 27. овог члана врши се у јавном интересу, односно ради обезбеђивања законитог поступања у области пресађивања људских органа, заштите људског достојанства, права на самостално одлучивање о сопственом телу, као и ради обезбеђивања поверења у систем трансплантације и унапређења здравља грађана и здравствене заштите у Републици Србији.”

Члан 2.

После члана 22а додаје се члан 22б који гласи:

„Члан 22б

Са умрлог малолетног лица, које је за живота било под родитељским старањем, дозвољено је узимање људских органа само на основу сагласности оба родитеља, односно једног родитеља уколико је други родитељ непознат, или је умро, или је потпуно лишен родитељског права у односу на умрло малолетно лице, или је потпуно лишен пословне способности, или судском одлуком о делимичном лишењу пословне способности није одређено да може самостално да даје такву сагласност.

Са умрлог малолетног лица које је за живота било без родитељског старања, и налазило се под старатељством, дозвољено је узимање људских органа само на основу сагласности лица које је за живота умрлог лица обављало послове старатеља, а по прибављеној сагласности етичког одбора здравствене установе.

Са умрлог пунолетног лица коме је за живота, на основу одлуке надлежног органа, делимично или потпуно одузета пословна способност, дозвољено је узимање људских органа само на основу сагласности лица које је за живота умрлог лица обављало послове старатеља, а по прибављеној сагласности етичког одбора здравствене установе.

Родитељи, односно старатељи из ст. 1-3. овог члана, стичу право да дају или одбију сагласност након што буду обавештени о смрти потенцијалног даваоца.

Координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, дужан је да захтева да се родитељи, односно старатељи из ст. 1-3. овог члана, изјасне о давању или одбијању сагласности одмах након што буду обавештени о смрти потенцијалног даваоца, како се не би угрозила могућност узимања људских органа и њихова безбедност ради пресађивања другом лицу с обзиром на клинички статус потенцијалног даваоца.

Уколико се родитељи, односно старатељи из ст. 1-3. овог члана, одмах по обавештавању не изјасне о давању или одбијању сагласности, сматра се да су одбили да дају сагласност.”

Члан 3.

Члан 24. мења се и гласи:

„Члан 24.

Пре узимања људских органа са умрлог лица код којег је утврђена смрт, у складу са овим законом, доктор медицине који је на челу тима за узимање људских органа, дужан је, заједно са координатором, односно чланом координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, да провери:

- 1) идентитет умрлог лица;
- 2) да ли је изјава о даривању дата или је опозвана, у складу са овим законом;
- 3) да ли је изјава о противљењу дата или је опозвана, у складу са овим законом.

Када координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, утврди да изјава о даривању није дата или је опозвана и да изјава о противљењу није дата или је опозвана, у складу са овим законом, дужан је да без одлагања, по редоследу првенства утврђеном у члану 22а став 15. овог закона, обавести члана породице о смрти потенцијалног даваоца и информиса га о праву да да или одбије сагласност.

Координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, може приступити обавештавању члана породице нижег реда првенства само ако члан породице вишег реда првенства не постоји или ако у првом покушају обавештавања није доступан или ако се одмах по обавештавању не изјасни о давању или одбијању сагласности.

Координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, дужан је да захтева да се члан породице изјасни о давању или одбијању сагласности одмах након што буде обавештен о смрти потенцијалног даваоца како се не би угрозила могућност узимања људских органа и њихова безбедност ради пресађивања другом лицу с обзиром на клинички статус потенцијалног даваоца.

Када се у складу са овим законом утврди смрт лица које није држављанин Републике Србије, односно нема стално настањење у Републици Србији, координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, дужан је да без одлагања, по редоследу првенства утврђеном у члану 22а став 24. овог закона, обавести члана породице тог умрлог лица о смрти потенцијалног даваоца и информиса га о праву да да или одбије писмени пристајак.

Одредбе ст. 3-4. овог члана сходно се примењују и на случајеве узимања људских органа са умрлог лица које није држављанин Републике Србије, односно нема стално настањење у Републици Србији.

О радњама из ст. 2-6. овог члана, координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, дужан је да без одлагања сачини забелешку, која се чува у медицинској документацији.

Координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, приликом обавештавања чланова породице умрлог лица у складу са овим законом, обрађује само оне податке о личности који су неопходни за утврђивање идентитета чланова породице умрлог лица и њиховог својства у односу на умрло лице, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

При узимању људских органа, тело умрлог даваоца људских органа третира се са поштовањем његовог достојанства и достојанства његове породице и предузимају се све потребне мере како би се повратио спољашњи изглед умрлог даваоца људских органа.

За потребну бригу о телу умрлог даваоца људских органа након узимања људских органа задужен је тим за узимање људских органа из става 1. овог члана.

Начин поступања координатора за даривање људских органа, односно чланова координационог тима за даривање људских органа, у извршавању задатака утврђених овим законом, прописује министар надлежан за послове здравља.”

Члан 4.

У члану 44. став 2. после тачке 4) додају се тач. 4а) и 4б) које гласе:

„4а) вођење Регистра лица која желе да дарују своје органе односно ткива;

4б) вођење Регистра лица која не желе да дарују своје органе односно ткива;”.

Члан 5.

У члану 53. став 1. тач. 6) и 7) мењају се и гласе:

„6) омогући узимање људских органа од умрлог даваоца људских органа супротно овом закону (чл. 22а, 22б и 24);”.

„7) не поступа са телом у складу са законом (члан 24. став 9);”.

Члан 6.

Министар надлежан за послове здравља донеће прописе за спровођење овог закона, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона. До доношења прописа из става 1. овог члана, примењују се прописи, који су важили до ступања на снагу овог закона, а који нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 7.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.